

Tomas OSTRAUSKAS

TYRINĖJIMAI GRIBAŠOS 1-OJOJE GYVENVIETĖJE 1999 M.

Gribašos 1-oji senovės gyvenvietė yra buvusio Dubos ežero R kranto iškyšulio smaigalyje ir miško kvartalų Nr. 758 ir 748 Š dalyje (smulkiau žr. šioje knygoje T.Ostrausko str. „Archeologinių paminklų žvalgymai Varėnos rajone 1998 m.“).

1999 m. šios gyvenvietės dalyje, pavadintoje Gribašos 1D gyvenvietė, buvo ištirta 0,25 m² dydžio 10 šurfų bei 5 m² perkasa, iš viso 7,5 m² plotas. Tyrinėjimų metu rastas iki 70–80 cm storio kultūrinis sluoksnis. Jame aptikta susimaišiusių įvairialaikų radinių, gana tolygiai iš įvairių laikotarpių, todėl nutarta atidengto ploto nebeplėsti. Šioje gyvenvietėje aptikti radiniai priskirtini vėlyvajam paleolitui, ankstyvajam ir vėlyvajam neolitui, senajam–viduriniam geležies amžiui.

Gribašos 1E gyvenvietė. Primygtinai prašant KVAAD specialistams, kvartalinėje prosknyoje, skiriančioje miško kvartalus Nr. 758 ir 748, buvo ištirti 1 m² dydžio 4 šurfai. Gyvenvietės dalyje, nutolusioje nuo terasos krašto iki 30 m atstumu, po arimu buvo aptiktas iki 25 cm storio kultūrinis sluoksnis su gausiais radiniais: titnago dirbiniai ir skalda, keramikos, liesintos augalinėmis priemaišomis ir liesintos mineralinėmis priemaišomis, fragmentai, datuotini ankstyvuoju neolitu, vėlyvuoju neolitu – ankstyvuoju metalų laikotarpiu. Neatmetama ir vėlyvojo paleolito gyvenvietės buvimo šioje vietoje galimybė.

Gribašos 1H gyvenvietėje buvo ištirtas 1998 m. rastas neolitinės Nemuno kultūros ankstyvojo neolito keramikos lizdas. Čia ištirta 3×4 m dydžio, iš viso 12 m² perkasa. Aptiktas iki 60 cm storio kultūrinis sluoksnis. Tyrinėjimų metu buvo surinktas minėtasis keramikos, liesintos augalinėmis priemaišomis, lizdas ir ankstyvojo neolito titnago radiniai: vienagalčiai skaldytiniai skeltėms su rankenėle, lancetai, ovalinio kirvelio dalis bei pavieniai Nemuno kultūros vidurinio neolito etapui būdingi radiniai. Aptiktus keletą dvigalių skaldytinių dalių bei skelčių nuo jų ir galinių gremžtukų reikėtų sieti su vėlyvojo paleolito vėlyvojo Driaso laikotarpiu.

Tomas OSTRASKAS

Investigations of 1999 in Gribaša settlement I

In Gribaša settlement I D (Varėna district) 10 test pits of 0,25 m² and a trench of 5 m² were excavated. The excavation area took up 7,5 m². A 70-80 cm thick habitation layer was uncovered. It contained intermingled finds belonging to different periods: Late Paleolithic, Early and Late Neolithic, the Roman and Middle Iron Age.

In Gribaša settlement I E, 4 test pits of 1 m² were explored. A 25 cm thick habitation layer with numerous finds was discovered. The finds from the habitation layer date to the Late Paleolithic, Early Neolithic, Late Neolithic - Roman Iron Age.

In Gribaša settlement I H, the area of 12 m² was explored and a 60 cm thick habitation layer uncovered. A hoard of Nemunas culture ceramics of Early Neolithic, flint artefacts and few artefacts of Late Paleolithic and Middle Neolithic were found.

Tomas OSTRASKAS

TYRINĖJIMAI KABELIŲ 23-IOJOJE GYVENVIETĖJE 1999 M.

Kabelių 23-ioji gyvenvietė yra Kabelių durpyno ŠV krante esančioje kalvelėje, į kurią veda keliukas nuo Kabelių girininkijos sodybos. Kalvelė apaugusi mišku. Iš PR ją riboja durpynas – kultūrinės pievos. Gyvenvietė buvo rasta 1998 m. (žr. šioje knygoje T.Ostrasko str. „Archeologinių paminklų žvalgymai Varėnos rajone 1998 m.“).

1999 m. Kabelių 23-iojoje gyvenvietėje buvo ištirta 0,25 m² dydžio 10 šurfų, 12 m² bei 40 m² dydžio perkasa, iš viso 44,5 m² plotas. Aptiktas iki 55–75 cm storio intensyvus kultūrinis sluoksnis, storėjantis ežero pakrantės kryptimi. Dauguma gyvenvietėje surinktų titnago radinių: Kudlajevkos–Stavinogos tipo mikrolitai ir jų dalys, trikampiai nelygiašoniai mikrolitai iš nuoskalų, suformuoti statmenu, dažnai dvipusiu retušu, nuoskaliniai kirveliai, dvigaliai bei vienagalčiai skaldytiniai nuoskaloms ir netaisyklingoms skeltėms priskirtini ankstyvojo mezolito Kudlajevkos kultūrai. Nedidelė dalis titnago radinių, daugiausia pagamintų iš taisyklingų skelčių (lancetai įstrižai retušuotu pagrindu ir jų dalys, trikampiai nelygiašoniai mikrolitai, ovalinis kirvelis ir kiti), priskirtini vėlyvojo mezolito Janislavicų kultūrai. 5 m į Š